

Täysistunto

Torstai 26.4.2018 klo 16.04—18.31

2.1. Suullinen kysymys vanhusten kotihoidosta (Merja Mäkisalo-Ropponen sd)

Suullinen kysymys SKT 56/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäisenä sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä, edustaja Mäkisalo-Ropponen.

Keskustelu

16.05 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Helmikuussa täällä kyselytunnilla, ministeri Saarikko, te sanoitte, ettei kotihoidon tilanne ole niin synkkä kuin annetaan ymmärtää. Olemme kuitenkin koko alkuvuoden saaneet lukea lehdistä hälyttäviä uutisia suomalaisten vanhusten kotihoidon tilanteesta. Viime viikolla Yleisradio kertoi, että suomalaisten oikeusoppineiden mukaan vanhusten lisääntynyt kotihoito on johtanut heitteillejättöihin. Helmikuussa kerrottiin, että vanhusten kotihoito on syöksykierteessä, ja näitä hälyttäviä uutisia riittää vaikka kuinka paljon.

Kaikkein suurimmassa hädässä ovat kotonaan yksin asuvat muistisairaat. Meillä on kotihoidon piirissä sellaisia ihmisiä, jotka eivät muista, milloin pitäisi syödä tai juoda, missä voi käydä vessassa, tai jos ovesta menee ulos, eivät muista, missä ollaan. Me kaikki ymmärrämme, miten suuri hätä ihmisellä on, jos hän ei tiedä, missä hän on.

Tähän hätään ei teknologia auta, vaikka ministeri on niin kirjalliseen kysymykseeni vastannut. Nämä ihmiset tarvitsevat ympärivuorokautista hoivaa yhteisökodissa. Ihmisillä on oltava takuu siitä, että kun tulee vanhaksi, niin pidetään huolta.

Arvoisa ministeri Saarikko, aikooko hallitus käsitellä tätä ja tehdä uusia päätöksiä, [Puhemies koputtaa] joilla tämä vanhusten kotihoidon kriisi saataisiin hallintaan?

16.06 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä. Lähestyitte asiaa minuutissa monelta näkökulmalta. Aloitan tästä aiheesta keskustelun kuvaamalla vastausta siihen, miksi yhä olen samaa mieltä siitä, että kotihoito sinällään ei ole kriisissä.

Usean asiantuntijan kanssa keskusteltuani olen muodostanut kokonais käsitykseni, että Suomessa on paljon hyvää, jonkin verran huonoa, mutta pääsääntöisesti varmasti keskin-kertaista tai sitä parempaa hoitoa. Alueelliset erot ja vaihtelut ovat suuria. Me tunnistamme THL:n tutkimusten nojalla, että jos katsotaan vaikkapa käyntikertojen määrää ikäihmisen luona — siis vaikkapa viikon, kuukauden tai vuorokauden aikana — nämä käyntimäärät ovat pysyneet jotakuinkin ennallaan. Mutta samalla me tiedämme, että paineet nimenomaan täällä suurissa kaupungeissa, mistä näitä ikäviä uutisia on tullut, ovat kaikkein suu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

rimmat. Ja valitettavaa on se, että hyvät onnistumiset ja arvokas työ kotihoidon henkilöstöltä harvoin päätyvät lööppiin, epäonnistumiset useammin.

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.08 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Valtavan työpaineen alla työskentelevät hoivatyön ammattilaiset kyllä varmasti tekevät parhaansa. Siitä olemme samaa mieltä varmaankin. Hoivatyön ammattilaisilla pitää kuitenkin olla aito mahdollisuus suoriutua päivittäisestä työstään ilman huolta siitä, ketä ei tänään ehdi kunnolla auttamaan ja hoitamaan. Sitä varten meillä pitäisi olla hoivapalvelut kunnossa, ja olen kyllä sitä mieltä, että viime kädessä asiasta vastaa Suomessa ministeri.

Nyt näyttää siltä, että hallituksen kärkihankkeista ja muista ponnisteluista huolimatta saamme edelleen viikoittain lukea vanhusten ja hoivaajien sekä huolta kantavien omaisten huolesta lehdistä. Edellisen vastauksenne perusteella kuulostaa kyllä siltä, että olette jollain tavalla nostaneet kädet pystyyn tai laittaneet silmät kiinni tältä hädältä, [Sari Sarkomaa: Edustajalla itsellään taisi olla korvat kiinni!] joka tulee kyllä sieltä kentältä hyvin voimakkaasti. Olisin odottanut, että esimerkiksi hallituksen kehysriihessä olisi lisätty rahoitusta tähän lehtien palstoilta ja ihmisten palautteista pursuavaan hätään. Siis kysyn uudelleen teiltä, ministeri Saarikko: mitä aiotte tehdä vanhusten kotihoidon tilanteen korjaamiseksi tässä ja nyt?

16.09 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan kysymyksen euro-osuudesta: On tämän vaalikauden jälkeen totta ja selvää, että kuntien valtionosuuksia eli juuri niitä rahoja, joilla peruspalveluita vanhuksille, koululaisille ja perheille järjestetään, tämä hallitus ei ole leikannut. Toisin oli aiemmin, mutta en pidä tarpeellisena lähteä väittelemään. Uskon, että me jaamme yhteisen huolen, ja voin aivan avoimesti myöntää, että en voi olla täysin tyytyväinen kotihoidon kokonaistilaan enkä myöskään alan työntekijöiden näkökulmasta varsin ikävällä tavalla esiin nousseeseen huonoon maineeseen, joka suomalaisesta kotihoidosta puhuttaessa on liioiteltu sen arkisen aherruksen näkökulmasta, joka pääsääntöisesti on laadukasta.

Viittasitte hallituksen kärkihankkeeseen ikäihmisten kotihoidon parantamisesta ja kaikenikäisten omaishoidon parantamisesta. Tuo työ tapahtuu käytännön kentällä, ja asiantuntija-arvioiden mukaan sen paras onnistuminen on tällä hetkellä palveluohjauksen, siis sen ensimmäisen yhteydenoton, parantamisessa. Mutta kotihoidossa on, kuten edustaja sanoi, vielä paljon parantamisen varaa.

Puhemies Paula Risikko: Koska myöskin kristillisdemokraattisella eduskuntaryhmällä oli sama kysymys aiheena, edustaja Essayah.

16.10 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hoidon painotusta on koko ajan pyritty siirtämään yhä enemmän laitoshoidosta kotihoitoon, ja kotihoidon piirissä on yhä heikompi kuntoisia ja myöskin muistisairaita henkilöitä. Henkilökuntaa, niin kuin tässä on puhuttu, on liian vähän, ja usein he ovat työssään erittäin ylikuormitettuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

Hiljattain on laitettu vireille kansalaisaloite siitä, että saataisiin vanhusasiavaltuutettu, joka toimisi vanhusten edunvalvojana, myös valvoisi valtakunnallisesti sitä, että jokainen vanhus saa asianmukaista hoitoa, ja myöskin toisi erilaisia poliittisia aloitteita keskusteluun. Näettekö, arvoisa ministeri, tarvetta sille, että meillä valtakunnallisesti vanhusten asiaa lähdetäisiin viemään paremmalle tilalle? Kansalaisten huoli on tällä hetkellä suuri. Todellakin, niin kuin totesitte, kunnasta kuntaan erilaisia käytäntöjä on olemassa, henkilökunnan määrä, laatu vaihtelee. Eikö tämmöisissä tilanteissa tällainen valtakunnallinen edunvalvoja olisi äärimmäisen tärkeä? Tämän aloitteen on alun perin Sirkka-Liisa Kivelä — tunnettu, tunnustettu geriatri — laittanut liikenteeseen.

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on ollut mahdollisuus keskustella vanhustenhuollon kokonaiskuvas- ta myös Sirkka-Liisa Kivelän kanssa.

Mitä tulee vanhusasioiden valtuutettuun, minä ajattelen niin, että koko Suomen eduskunta on suomalaisten vanhusten asioiden viimekätinen valvoja ja vastuuministeri vastaa tietysti niistä poliittisista linjauksista, jotka mahdollistavat palveluiden järjestämisen kunnissa ja jatkossa maakunnissa. Voisin kannattaa ja tukea tuota aloitetta, jos voisin olla varma, että se ratkaisisi tämän aika monisyisen ongelman, jonka ratkaisu ei ehkä ole yksittäinen kärkihanke tai yksittäinen valtuutettu vaan kokonainen toimintakulttuurin muutos. Olisi myös hirvittävän helppoa, jos vanhusten kotihoidon ratkaisuksi voisi todeta, että lisätään rahaa, kun samanaikaisesti ehkä me kaikki olemme kansanedustajina vierailleet kohteissa, joissa samalla rahalla on saanut hyvin erilaisen lopputuloksen palveluiden käyttäjän, sen ikäihmisen, ja hänen läheistensä näkökulmasta.

16.13 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vanhusten kotihoidon heikko tilanne on jälleen noussut esille erittäin vaikeitten tilanteitten kautta. On ollut puheissa myös jopa heitteillejättöä. Tilanne on todella ristiriitainen, sillä samalla, kun laitoshoidoa ja ympärivuorokautista hoitoa on purettu, myös kotihoidon työntekijöitten määrää on vähennetty. Tämä on hämmästyttävää, sillä asiakkaiden määrä ikääntyvien palvelutarpeen myötä tulee kasvamaan koko ajan, minkä takia varmaan myös osittain tämä tilanne on kärjistynyt. Työntekijöistä ainoastaan 19 prosenttia sanoo, että hoitosuunnitelmat ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti. Kääntäen voitaisiin tulkita, että 80 prosentilla kotona asuvista, kotihoidon piirissä olevista asiakkaista hoito laiminlyödään.

Arvoisa ministeri Saarikko, mitä te tulette tekemään, jotta kunnat korjaavat tilanteen? Vanhusten kotihoidon hoitotilanne edellyttää nyt erityistoimenpiteitä valtiolta ja hallituk- selta.

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kotihoidon kärkihankkeessa eri puolilla Suomea etsitään juuri, vähän eri keinoin, niitä toimivia käytännön ratkaisuja, millä kotihoito sekä henkilöstön että palveluiden käyttäjien kannalta olisi nykyistä toimivampaa. Minulla on suuret odotukset niiltä, mutta en tietenkään voi luvata, että ne ratkaisisivat kaiken.

Toinen ulottuvuus on se, että olen aivan samaa mieltä, edustaja, kanssanne siitä, että on hämmentävää, että kun samanaikaisesti yhteisellä päätöksellä Suomessa on päädytty vähentämään laitospaikkajoukkoa ja laitospaikkoja, kunnat eivät ole kohdistaneet henkilöstöä riittävällä tavalla vastaavasti kotihoitoon. Parannuksiakin on. On alueita ja maakuntia, jois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

sa henkilöstöön on satsattu. Kaikkialta meillä on hyvä käsitys siitä, miten ympärivuorokautista kotiin tulevaa hoitoa on pystytty lisäämään ja parantamaan, mutta olen samaa mieltä kanssanne siitä, että jostain merkillisestä syystä alueelliset erot näyttävät hyvin suurina siitä huolimatta, että raha on sama ja laki on kaikille sama.

16.15 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi sitten, ministeri Saarikko, teidän tilallanne siellä ministeriaitiossa istui ministeri Rehula. Ihmettelin silloin vuosi sitten kyselytunnilla sitä, kuinka hallitus oli kylmäkiskoisesti leikkaamassa vanhusten palveluista peräti 70 miljoonaa euroa. Edeltäjänne uskoi vakaasti, että nuo säästöt ovat saavutettavissa muun muassa hoitotyöntekijöiden mitoituksen suosituserusteita heikentämällä. Muistatte varmasti, vaikka ette silloin ministeri ollutkaan, että hallituksen esittämästä 70 miljoonan leikkauksesta vanhuspalveluihin nousi aivan hirvittävä haloo, niin hirvittävä, että hallitus pelästy ja joutui perääntymään vaatimuksestaan. Mutta se on tainnut hallitukselta unohtua, että te ainoastaan puolittitte nuo säästöt, 35 miljoonan euron säästöt ovat edelleen voimassa.

Ministeri Saarikko, miksi vanhuspalveluihin kohdistuvaa 35 miljoonan euron leikkausta ei ole peruttu kehysriihessä? Eikö tuolla rahalla [Puhemies koputtaa] olisi parempaa käyttöä esimerkiksi vanhusten hoidon laadun [Puhemies: Aika!] varmistamisessa? Sillä saisi muun muassa noin 1 000 hoitajaa lisää.

16.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omalla ministerikaudellanne, edustaja Guzenina, vanhustenhoitoon liittyvä keskustelu kulmineoiti pitkälti juuri henkilöstömitoitumääritykseen. Ette tuolloin päätyneet viemään sitä lain tasolle. Asia oli voimakkaasti esillä, mutta lopulta sitä ei katsottu silloisessa hallituksessa oikeaksi toimintatavaksi.

Ajattelen niin, että voi myös olla, että se on ehkä hiukan liian kaavamainen tapa lähestyä tätä kysymystä, laskea desimaaleja, kun kysymys on kokonaisesta toimintatapojen muutoksesta. Kuten totesin, kuntien valtionosuuksista eli siitä isosta rahapotista valtiolta kunnille me emme ole leikanneet ja siten heikentäneet vanhuspalveluiden toteutuksen mahdollisuutta, mutta jaan kanssanne saman huolen. Tilanne ei ole missään päin Suomea tällä hetkellä riittävän hyvä, ja erityisesti esimerkiksi teidän kotikaupungissanne toiminnassanne on paljon muutettavaa ja kehitettävää, juuri suurilla kaupunkiseuduilla.

16.17 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko ei nyt vastannut kysymykseen, miksi ei palkata tällä 35 miljoonalla lisää hoitajia. Omassa kotikaupungissani palkattiin tämän vuoden alusta 20 hoitajaa lisää, sitä edellisenä vuonna 40 hoitajaa lisää, sitä edellisenä vuonna 20 hoitajaa lisää. Laskette siitä, että 80 hoitajaa lisää.

Nyt minä kysyn, kun saataisiin 1 000 hoitajaa lisää valtakunnallisesti näillä 35 miljoonalla eurolla, miksi ette kehysriihessä vaatinut tätä leikkausta peruttavaksi.

16.18 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä kyllä nostaa esille sen, missä nämä päätökset ja lopullisesti rahoituspäätökset myös vanhusten hoidon osalta tehdään. Ne tehdään kunnissa. Haluan muistuttaa tässä yhteydessä, että kuntatalouden tila on nyt parempi kuin pitkään ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

kaan, vuosiin, vuosikausiin. Taitaa olla niin, että tällä vuosikymmenellä, vuosituhannella ei ole ollut niin hyvää kuntatalouden tilaa kuin nyt tällä hetkellä on.

On myös kunnista itsestään kiinni se, mihin he laittavat niitä panostuksia. Totta kai, kun kunnilla on myös oma verotusoikeus, voi miettiä sitä, käytetäänkö sitä verotusoikeutta. Helsingissä käytettiin esimerkiksi sillä tavalla, että laskettiin kunnallisveroa, mikä on sinänsä hyvä asia, mutta samalla me tiedämme ja näemme myös täällä esimerkkejä siitä, että saattaa olla vanhustenhoidossa huonoja tilanteita. Mutta totean sen, että huonoja tilanteita, riittämättömiä tilanteita kotihoidossa on sekä pienissä että suurissa kunnissa ja kaupungeissa, ja silloin [Puhemies koputtaa] myös se vastuu on erityisesti siellä paikallisella tasolla.

16.19 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti keskimäärin tilanne on kohtuullinen, niin kuin, ministeri, totesitte, mutta Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan juuri intensiivisen kotihoidon tarve on kasvanut eli niiden potilaiden osuus, jotka tarvitsevat paljon apua. Ja kuitenkin me tiedämme myös sen, että yli puolessa maakunnista kotihoidon henkilöstön määrä on laskenut samaan aikaan, joten kyllä tämä johtaa nimenomaan sen henkilöstön jaksamisen kannalta aika vaikeaan tilanteeseen. No, kotihoidon työtaakkaa kyllä helpottaa se, jos omaiset ovat siinä mukana, ja silloin tarvitaan tukea omaisten jaksamiseen ja myös omaishoittoon, eli omaishoidon laajempi ja vahvempi käyttö kyllä auttaa tässä kotihoidon hankalassa tilanteessa paikoitellen. Kysyn nyt teiltä: millä tavalla aiotte edistää omaishoidon kehittämistä? Omaishoidon tuki on aika matalalla tasolla, ja sitä vielä verotetaan kaiken lisäksi.

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täältä totesin, ei tietenkään voi kirkkain silmin väittää, että kotihoito ikäihmisten osalta kaikkialla olisi parhaalla mahdollisella tolalla. Päinvastoin, kuten totesin, on paljon parannettavaa.

Rohkenen kuitenkin myös arvioida asiantuntijoiden kanssa käymäni keskustelun perusteella, missä me olemme saaneet askelia parempaan. Nostan näitä seikkoja neljä:

Ensimmäinen on omaishoito. Me olemme satsanneet lisää — aivan totta, emme tukien tason nostamiseen sinällään — juuri omaishoitajien jaksamisen vahvistamiseen valmennuksen ja vertaistuen avulla ja vapaapäiviä lisäämällä.

Toinen onnistuminen liittyy perhehoitoon, siis siihen ehkä sellaiseen hoitomuotoon, joka tulee palveluasumisen ja nykyisen kotiasumisen väliin ja jonka toivoisin kasvavan määrällisesti Suomessa entisestään.

Kolmanneksi nostaisin esiin keskitetyn palvelu- ja asiakasohjauksen, siis sen, mistä omaiset ja ikäihminen itse saavat tietoa siitä, miten palvelut voidaan järjestää ja mitä hänelle kuuluu.

Neljänneksi nostan, arvoisa puhemies, esiin sen, [Puhemies koputtaa] että me olemme kaikkialla Suomessa tekemässä uusia toimintamalleja juuri kotihoidon [Puhemies: Aika!] työntekijöiden työssäjaksamisen kehittämiseksi.

16.21 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat ehdottaneet, että omaishoito olisi verotonta tuloa. Suuri osa omaishoitajista ei saa mitään korvauksia. Ne, jotka saavat, saavat alle 400 euroa — tai se suurin on 750 euroa. Vaativa tehtävä, jota tehdään kuitenkin rakkaudesta sitä läheistä kohtaan. Lomapäiviä käyttää tällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

hetkellä noin puolet, koska sijaisia ei saa. Yhteiskunta säästää miljarditolkulla, kun omaishoitajat hoitavat tehtävänsä. Kysynkin tässä hallitukselta: mitä te olette tehneet omaishoitajien hyväksi tähän mennessä, niin että jaksamista on tulevaisuudessakin? Nämä teot ovat olleet aika vähäisessä, ja me tarvitsemme omaishoitajia todella paljon tulevaisuudessa.

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan edustajan arvion siitä, että omaishoitajien työ on arvostettavaa, tärkeää ja, kyllä, myös yhteiskunnan näkökulmasta hyvin taloudellinen tapa. Mutta siihen inhimilliseen puoleen, niin että jaksaa toimia omaishoitajana läpi vuoden ympäri vuorokauden, me olemme kohdistaneet 75 miljoonaa euroa rahaa juuri kunnille, jotta he voisivat parantaa, ja lakipykälän nojalla he ovat velvoitettuja siihen eli vastaamaan vaikkapa näihin lomapäivävaateisiin nykyistä paremmin, ja niitä päiviä on lisätty.

Mutta jaan edustajan huolen siitä, että tilasto osoittaa, että omaishoitajat eivät käytä lomapäiviä, ja se perustuu siihen, että kunnilla on kehittämisen paikka siinä, mikä on sijaishoitoratkaisu sen lomapäivän ajaksi, johon omaishoitaja on oikeutettu. Tähän minusta perhehoito tuo hyvän vastauksen ja kodinomaisen ratkaisun. Siksi sen määrää pitäisi lisätä.

Ja mitä tulee omaishoidon tukiin, niin iso muutoshan tulee olemaan maakuntiin siirtyvä [Puhemies koputtaa] sote-palveluiden vastuu, joka yhtenäistää omaishoidon tuen kriteerit [Puhemies koputtaa] maakuntien kokoisiksi.

16.23 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotihoidon tilanne on surullinen. Valtakunnallinen linjaus on ollut se, että yhä useammin vanhukset hoidetaan kotihoidon piirissä, ja laitospaikkoja on alasajettu. Kotihoidon resursseihin ei kuitenkaan ole satsattu, tehty parannuksia, vaan entistä suurempi joukko entistä huonokuntoisempia vanhuksia on riittämättömien käsiparien hoidettavana. Kävin tutustumassa kotihoidon tilanteeseen yhden työvuoron verran, ja ehkä pysäyttävintä sen työpäivän aikana oli se, että meillä on kotihoidon piirissä asiakkaita, jotka ovat täysin vuodepotilaita. Se on minusta todella pelottavaa, epäinhimillistä ja suorastaan heitteillejättöä. Hoitajat hoitavat siellä ihmisiä, tekevät tärkeää työtä jaksamisensa äärirajalla ja suurella sydämellä, mutta se ei riitä. Tarvitaan lisää osaavia käsiä. Olen huolissani, arvoisa ministeri, [Puhemies koputtaa] kotihoidon laadusta. [Puhemies: Kysymys!] Miten kotihoidon laatu ja valvonta toteutetaan sote-uudistuksessa?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistus on vasta rakenne. Se on pohja, uudenlainen hallinto ja organisointi sille, miten työ järjestetään. Muutoksen pitää tapahtua sen uuden kehikon sisällä, ja kuten täällä on jo moneen otteeseen kerrattu, me tiedämme eri puolilta Suomea tällä hetkellä hyvin erilaisia lopputuloksia siitä, miten hyvällä tolalla työt ovat. Vastaanotan niin ikään mielelläni kutsun käydä vierailmassa kotihoidon työn arjessa. Se varmasti olisi silmiä avaavaa.

Totean nyt, mitkä ovat ne kohdat, joissa me olemme hallituksena tehneet parannuksia: Me olemme kehittäneet ympärivuorokautista kotihoitoa juuri paljon palveluita tarvitsevien ihmisten tueksi. Kotihoidon henkilöstö voi osallistua ja vaikuttaa oman työnsä kehittämiseen enemmän — hehän ovat työnsä asiantuntijoita. Lisäksi me olemme parantaneet erityisesti Etelä-Karjalan esimerkin nojalla kotiin tuotavaa kuntoutusta. Ja viimeimmäksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2018 vp

nostan esiin [Puhemies koputtaa] akuuttitilanteiden toimintamallin, kun ikäihmisen kunto akuutisti huononee.

Puhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi lisäkysymys, edustaja Rehn-Kivi.

16.26 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Ajatus ikäihmisten kotihoidon tukemisesta on tavoitteena hyvä ja inhimillinen, mutta kotihoidon tilanne ja laatu sekä henkilöstöresursointi eivät kaikkialla Suomessa ole sitä, mitä toivomme. Liian monella kotihoitajalla ei ole aikaa vanhukselle, ei ehdi tulla sovittuna aikana, ja kotona asuva ikäihminen tuntee turvattomuutta. On myös kohtuutonta vaatia, että kaikkien vanhusten on asuttava kotonaan, haluavat tai eivät.

Arvoisa ministeri, miten uskotte, että sote-uudistus tulee vaikuttamaan asiaan? Miten kotihoidon tilanne paranee, ja miten tärkeä lähipalvelu yleensä voidaan hoitaa siellä lähellä vanhusta? Ja kun joudutaan valitsemaan laajasta yksityisten palvelujen tuottajien valikoimasta oikea tuottaja itselle ja kun vielä terveyden- ja lääkärihoidon [Puhemies koputtaa] tuottaa eri taho, niin miten tämä tulee paranemaan?

16.27 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko sote-uudistus vanhuspalveluiden näkökulmasta uhka vai mahdollisuus, näin kysymykseenne tulkitsen. Valinnanvapaus, joka tulee asiakassetelipalveluna myös ikäihmisten kotipalveluihin, on minusta ehdottomasti mahdollisuus hyvin johdettuna. Se tulee parantamaan laatua ja vaikuttavuutta ja lisäämään myös lähipalvelujen tarjontaa.

Mitä tulee osioon, joka liittyy ylipäätään ottaen sote-uudistuksen vaikutuksiin, uskon, että isommilla vastuuharteilla me pystymme paremmin vastaamaan vaikkapa sellaisten erityistilanteiden järjestämiseen, joita nykyisissä kunnissa voi olla vain yksittäisiä tapauksia mutta maakunnan kokoisella alueella jo useita, esimerkiksi työikäisiä muistisairaita, joiden palveluiden tarve on ehkä erilainen kuin ikäihmisten.

Tämä keskustelu on ollut hyvin avartava. Olisin toivonut, että oppositiopuolueet olisivat kyenneet esittämään ratkaisuja, mutta toivon, että voitte ainakin vastaisuudessa ottaa kantaa hallituksen esittämiin, kärkihankkeen puitteissa tehtyihin muutoksiin, olemmeko oikealla tiellä.

Kysymyksen käsittely päättyi.